

Vilppi vääristää hoitosuosituksia

Sekä eurooppalaiset että yhdysvaltalaiset suositukset ohjeistavat käyttämään beetasalpaajia suojaamaan leikkaukseen tulevia riskipotilaita sydänkomplikaatioilta. Liberaalimmat eurooppalaiset suositukset perustuvat suurelta osin hollantilaistutkimuksiin (DECREASE-tutkimukset), joiden päättökijä Don Poldermans on johtanut nämä suositukset laatinutta asiantuntijajoukkoa. Aiheesta äskettäin tehty kansainvälinen toistaiseksi ylivoimaisesti suurin tutkimus osoitti kuitenkin, että vaikka beetasalpaajasta on hyötyä sydämen suojauksessa, se lisää kuolleisuutta ja aivohalvauksia.

DECREASE-tutkimuksen ylle lankei pari vuotta sitten varjo vilpistä. Erasmus-yliopiston sisäisessä selvityksessä sen toteuttamiseen todettiin liittyvän tutkimuksen tekemisen standardit roimasti alittavia piirteitä, mm. tekaistuja tuloksia (<http://cardiobrief.files.wordpress.com/2012/10/integrity-report->

2012-10-english-translation.pdf).

Lontoolaistutkijat tekivät meta-analyysin selvittääkseen, miten hollantilaistutkimukset ovat vaikuttaneet käsitykseen beetasalpaajien sydäntä suojaavasta vaikutuksesta ja mahdollisista haitoista (Bouris ym. Heart 31.7.2013: doi:10.1136/heartjnl-2013-304262). Yhdeksän (10 529 potilasta) muun kuin DECREASE-tutkimuksen mukaan beetasalpaajan aloitus leikkauksen yhteydessä lisäsi kuoleman vaaraa 27 % kuukauden kuluessa leikkauksesta. Kahden DECREASE-osatutkimuksen yhteenlaskettu riski olisi päinvastainen. Kun hollantilaistutkimukset poistettiin analyysistä, beetasalpaaja vähensi kuolemaan päättymättömien sydäninfarktien vaaraa, mutta aivohalvauksen vaara lisääntyi.

Vaikka hollantilaistutkimukset joutuivat huonoon valoon jo pari vuotta sitten, niitä kuitenkin siteerataan kansainvälisissä suosituksissa. Tutki-

jat vaativat leikkauspotilaan beetasalpaajien aloitusta käsittelevien ohjeiden välitöntä päivittämistä ottaen huomioon hollantilaistutkimusten aiheuttaman harhan. Tämä olisi perusteltua, sillä muu tähänastinen näyttö beetasalpaajien käytöstä leikkauspotilailla viittaa vahvasti kuoleman ja aivohalvauksen vaaran lisääntymiseen.

Tehty analyysi muistuttaa masentavasti saksalaisen Joachim Boldtin tekaistuihin tutkimustuloksiin (tärkeysliuokset kriittisesti sairailta) kohdistuvaa uudelleen arviointia (Mitä nyt, Duodecim 2013;129:1009). Tutkijat kehottavat poleemisesti entusiasteja suuntaamaan tarmonsia mieluummin uusien ja parempien satunnaistettujen tutkimusten tekoon kuin pohtimaan, keitä kaikkia tästä sotkusta tulisi syyttää, jotta beetasalpaajien hyödyistä ja haitoista saataisiin parempi käsitys. ■ MHy.